

Brasil e Galiza, a tradición do voto carismático

Description

“A democracia é o peor dos regímenes políticos, mas não há nenhum sistema melhor do que ela.” Winston Churchill

“A democracia é o peor dos regímenes políticos, mas não há nenhum sistema melhor do que ela.” Winston Churchill

As eleccións representan o auge da participación popular nos regímenes democráticos e una renovación do pacto social, con a conseqüente remodelación das estruturas do Leviatã (Hobbes.1651) e do destino de un lugar, conforme os desexos do pobo, ou ao menos é o que indica a propia etimología do termo. Já que na práctica, as vicissitudes do poder, acabam deturpando o modelo e reproducindo asimetrías sociais, falta de representatividade e concentración de política.

A liña que separa a democracia da tiranía é cada vez máis ténue, seja pola apropiación do proceso ou por desvíos no mesmo. Havendo exemplos de que non sempre un proceso electoral de feito representa os anseios da poboación, mas sim una continuidade de un poder instituído e de padrões de dominación asimilados culturalmente ou forçados e instaurados.

Sendo assim, mesmo havendo eleccións en países como o Irã ou China, a legitimidade do proceso electoral é colocada en xulgamento pola comunidade internacional e por parte de súa poboación.

Embora o propio sistema internacional e as grandes potencias parecen ser aqueles que determinan en última instancia o que de feito é legítimo ou non. Onde líderes de determinados países son designados como ditadores ou líderes autoritarios, perante lideranças consideradas legítimas que ocupan o mesmo período, nos países considerados democráticos.

As modificacións da propia democracia e da participación electoral inherentes de una nación, son cuestionadas ora pola súa legitimidade ora polo seu impacto regional, sen existir un padrão internacional capaz de nortear esas transformacións, salvo súa asociación ao sistema internacional e adhesión aos fluxos internacionais.

Assim líderes da Europa con anos de goberno contínuo son vistos como exemplos políticos fronte a líderes de países periféricos que son vistos como usurpadores do poder, deixando en segunda instancia a propia capacidade da poboación de escoller a durabilidade da lideranç a e seu tempo de permanencia na gestã o.

Em nenhum momento o obxectivo deste artigo é advogar por un lado ou polo outro, mas cuestionar as dinámicas do proceso democrático e súa estrutura de representación e elección. Assim como o papel das transformacións democráticas e das lideranças.

Segundo Max Weber, existen 3 tipos básicos de lideranç a: a tradicional, a carismática e a legítima, sendo está última fruto de un sistema burocrático e de métodos democráticos. Sen embargo na actualidade assim como na estrutura de determinadas nacións, vemos una superposición desses tipos de lideranç a, sendo estes os factores que usan a comunidade internacional en seu xulgamento.

Países e rexións con históricos diferentes acabam reproducindo formas de lideranças que son una amalgama dos tipos descritos por Weber.

O populismo e máis recentemente o tecnopopulismo, apoiados moitas veces en sistemas culturais, histórico de dominacións e relixión, moldan lideranças dentro de regímenes democráticos e establecen padrões de comportamento electoral e até mesmo ciclos de poder.

Ao analizar as intencións de voto no Brasil e os resultados das eleccións na Galiza vemos un paralelismo en relación a cultura electoral de ambos os lugares.

O voto se transformou en tradición, e os líderes carismáticos en exemplos políticos. Non havendo un proceso de aprendizaxe ou reflexión democrática, mas sim a continuidade de un ciclo instituído de concepción de poder e lideranza, onde mesmo a alternancia de forzas políticas segue unha orde.

Unha imaxe de como deben falar, se vestir, se comportar e discursar os líderes, onde moitas veces as demandas sociais quedan en segundo plano, perante as pautas e promesas feitas ou perante a propia imaxe do líder.

Na Galiza, o recente presidente reeleito Feijóo, usou en toda a súa campaña o seu propio nome, deixando a súa afiliación partidaria en segundo plano, establecendo unha asociación directa entre a súa figura e o voto. Se consolidando como líder en seu cuarto mandato.

No Brasil, o presidente Bolsonaro, construíu a súa imaxe en un discurso mesiánico e protagonista, e mesmo após perder o seu partido, mantén a súa base de eleitores guiados pola súa propia figura.

En ambos casos, unha asociación entre a tradición do voto e a figura carismática de un líder, onde o posicionamento político do elector é inflexible en moitos casos, aínda que seja contraditorio as demandas sociais existentes.

En Galiza a crescente perda de tecido produtivo, industrias, poboación e representatividade en Madrid, non pesou na formación do voto; da mesma forma que no Brasil a falta de servizos públicos de calidade e maior xustiza social non foron suficientes para retirar votos de Bolsonaro. Mas ben, houbo unha construción en relación aos candidatos, advindas da propia tradición electoral e de súas lideranzas.

O voto é unha forma de manutención do *status quo* e non de modificación do mesmo ou unha contraposición as outras forzas e ideoloxías políticas. Moitos preferen manter unha estrutura coñecida que de feito se abre a novas mudanzas. Votar no padrón facilmente reconhecido e tradicional, moitas veces revestido de un certo conservadurismo.

Assim, Bolsonaro non precisou de participar dos debates nem presentar proxecto de goberno, da mesma forma que Feijóo non foi cobrado pola sociedade por mudanzas referentes a súas tres gestões anteriores.

Exemplos de líderes que mesmo sendo tan diferentes, contan con o mesmo padrón social electoral. Explicando o motivo da vitoria de Feijóo e da lideranza nas intencións de voto para as próximas eleccións presidenciais no Brasil en 2022.

Ambos están localizados en poboacións con padrões tradicionais e carismática, onde a iconografía do líder, supera os seus programas de goberno e demandas sociais. Nos cales a poboación parece ter aceptado ese papel da lideranza e desistido de ser protagonista de súa propia historia. Onde non existe unha forza antissistema, seja en relación a Madrid no caso da Galiza ou dos Estados Unidos no caso do Brasil.

O discernimento crítico e político se transforma en forza revolucionaria aínda que cando muda o ciclo, volte a reproducir os mesmos erros... non deixar de feito a poboación falar ou decidir.... Mas guiar a todos... na manutención do poder e da política... Isso é democracia? Ou dominación institucionalizada?... fica aí a pregunta...

Wesley S.T Guerra

Referências:

Sociología del poder: los tipos de dominación, Alianza (2012)

Hobbes, Thomas. Leviatán: o la materia, forma y poder de una república eclesiástica y civil. (2009)

Tucker, Robert. El líder carismático. 1970

APARTADOSTEMATICOXEOGRAFICOS

Latinoamérica

ETIQUETAS

Galicia galiza internacional

IDIOMA

Portugués

INVESTIGACION

Observatorio Galego da Lusofonía

Date Created

Agosto 1, 2020

Meta Fields

Autoria : 4131

Datapublicacion : 2020-08-01 00:00:00